USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **F. S.**, zastoupeného JUDr. Františkem Šístkem, advokátem, se sídlem Sportovní 826/8, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2008, č. j. OAM - 629/VL - 07 - 19 - 2008, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 11. 2010, č. j. 61 Az 73/2008 - 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2008, č. j. OAM - 629/VL - 07 - 19 - 2008, o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále „zákon o azylu“). O nákladech řízení rozhodl krajský soud tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Krajský soud Ostravě po podání kasační stížnosti proti předmětnému rozhodnutí postupoval ve smyslu § 108 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), a předložil kasační stížnost s příslušnými spisy Nejvyššímu správnímu soudu.

Stěžovatel výslovně uvádí, že kasační stížnost podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nutno uvést, že jako důvod žádosti ze dne 1. 9. 2008 o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel uvedl, že na území České republiky přijel ze země původu - Kosova za svými rodiči, kteří v ČR žijí legálně a postarají se o něho, přeje si být s matkou a otcem, doma nic nemá. Při pohovoru, který byl se stěžovatelem proveden 4. 9. 2008, uvedl totožné důvody, pro něž žádá o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Z Kosova odcestoval nelegálně, protože si v zemi původu bez přítomných svých rodičů nemohl vyřídil svoje doklady - cestovní pas ani občanský průkaz. Po příjezdu do ČR vstoupil do řízení o udělení mezinárodní ochrany, neboť chce tady žít v souladu se zákonem, a protože nemá žádné doklady, nemůže jiným způsobem pobyt na území ČR legalizovat. Stěžovatel se obává návratu do vlasti, kde by bez rodičů měl špatný život, chce s rodiči zůstat v České republice a do Kosova, kde by neměl zajištěnou práci a bydlení, a kde se mu nelíbí celková ekonomická situace, se vrátit nechce.

V kasační stížnosti pak stěžovatel s odkazem na obsah odůvodnění napadeného rozsudku napadá tento rozsudek z důvodů podávaných v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Stěžovatel však tyto důvody nekonkretizuje, toliko namítá, že se na území České republiky dostal nelegálně, bez dokladů a při neznalosti českého právního řádu se za této situace přihlásil policejním orgánům a požádal o udělení mezinárodní ochrany. Dále uvedl, že ve svých vyjádřeních a podáních činěných u policejních orgánů nebo ve vztahu k orgánům či soudu nepoukazoval na to, že velký význam pro něho a jeho rozhodnutí vycestovat za rodiči byl i psychický tlak doprovázený pohrůžkami orientovanými na to, aby navenek dával najevo svoji náboženskou orientaci, což se mu příčilo, neboť jakoukoliv víru považuje za osobní věc každého jednotlivce a nepovažuje za nutné se jejímu vyznání oddávat demonstrativně před ostatními. Stěžovatel dále uvádí, že nechtěl tento druh problémů před českými orgány zveličovat, ale jsou to rovněž okolnosti, které na něho jako na mladého člověka působily a vyvolávaly v něm obavy, co s ním bude, když nebude ani v budoucnu kopírovat místně prosazované náboženské normy. Svoji současnou situaci stěžovatel považuje ze svého pohledu za výjimečnou a zvláštního zřetele hodnou proto, že jeho rodiče se na území ČR usadili v důsledku válečného konfliktu v jejich vlasti, ale stěžovatel jako jejich dítě již zletilé, v době odchodu na válečném území zanechané, nyní nemůže při striktním výkladu azylového zákona získat možnost udělení humanitárního azylu. Bude-li se muset vrátit do země původu, v níž nic nemá, žádné zázemí, finanční či jiné materiální prostředky, bude tam všem na obtíž a přitom nebude mít ani žádné osobní úřední doklady. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení. Současně bylo požádáno o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný správní orgán popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany a stejně tak i napadený rozsudek krajského soudu, byly podle jeho názoru vydány v souladu se zákony. Žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání ve věci žádosti stěžovatele, na výpovědi stěžovatele učiněné během správního řízení a na vydané rozhodnutí. Žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, neboť stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by v zemi původu mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu hrozila vážná

újma ve smyslu § 14a citovaného zákona. Stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu v České republice zejména proto, že zde chce zůstat se svými rodiči a do vlasti, kde je bída a nedostatek práce, se vrátit nechce. Pro případ svého návratu do vlasti neuvedl žádnou skutečnost, která by mohla představovat ohrožení vážnou újmou ve smyslu § 14a zákona o azylu. Stejně tak legalizaci dalšího pobytu stěžovatele v České republice, pro niž požádal o udělení mezinárodní ochrany, nelze považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, neboť zákonné instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění, nelze nahrazovat udělením mezinárodní ochrany. Na základě výše uvedeného žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel v ní uplatňuje přípustný důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích důvodů uplatněných v kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že jsou dány výše specifikované podmínky pro odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost.

Po posouzení předložené kasační stížnosti z hlediska výše naznačených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že v té části, kde stěžovatel argumentuje kasačními důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - nesprávné posouzení právní otázky při vyhodnocování jeho azylových důvodů, lze uvést následující: touto otázkou se Nejvyšší správní soud vnitřně jednotně a nerozporně zabýval v řadě svých předchozích rozsudků. Pro příklad lze uvést rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 293/2005, sp. zn. 4 Azs 15/2005 nebo sp. zn. 2 Azs 147/2004.

K námitce stěžovatele, že správní orgán měl jeho osobní situaci podřadit důvodům obsaženým v ust. § 12 zákona o azylu a nikoliv ustanovení § 16 zákona o azylu, odkazuje Nejvyšší správní soud na právní názor vyslovený v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publikován jako č. 244/2004 Sbírky rozhodnutí NSS.

Pokud jde o obecně namítané tvrzení o obavách z návratu do země původu, podepřené obecným popisem neutěšené ekonomické situace a obavami o živobytí, je nutno uvést následující: Především je třeba zdůraznit, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 - 49). Ustanovení § 12 zákona o azylu přitom vymezuje důvody pro udělení azylu taxativně.

Pouhá obava z ekonomických potíží po návratu do země původu, takovýmto důvodem není, stejně tak jako údajný psychický tlak doprovázený pohrůžkami orientovanými na to, aby stěžovatel navenek dával svoji náboženskou orientaci, což považuje za osobní věc a nechtěl tento problém před českými orgány zveličovat. V daném případě je však zásadní, že stěžovatel ve stádiu řízení před správním orgánem tyto své (v kasační stížnosti popsané) obavy vůbec neuváděl. K tomu je třeba uvést z judikatury Nejvyššího správního soudu závěr, že *povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl* (dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, obdobně č. j. 5 Azs 24/2003 - 42). Ve správním řízení tedy leželo břemeno tvrzení především na stěžovateli. Na tomto místě lze odkázat například na závěry uvedené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, podle kterého *„absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěží nahrazována zjištěními správním orgánem jinak získanými (...) Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...)*

problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“ V daném případě tedy stěžovatel svá tvrzení neuplatnil v řízení před správním orgánem, ač tak učinit mohl.

Nejvyšší správní soud se přitom plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným, neboť ani podle názoru zdejšího soudu stěžovatel netvrdil, že je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 zákona o azylu, popř. že mu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud po prozkoumání spisového materiálu konstatuje, že žalovaný poskytl stěžovateli dostatečný prostor pro vyložení důvodů, pro které opustil zemi původu. Žadatel však žádné relevantní důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany netvrdil ani nenaznačoval a svou žádost opřel o legalizaci pobytu. Z právních závěrů vyslovených např. v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z 20. 9. 2010, č. j. 8 Azs 9/2010 - 70, či v dřívějších rozhodnutích ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, nebo ze dne 16. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004 - 47, lze vyslovit, že v případě, kdy z žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z protokolu o pohovoru ani z jiné písemnosti nevyplynulo, že by žadatel alespoň tvrdil některý z relevantních důvodů ve smyslu § 12 - § 14b zákona o azylu, správnímu orgánu nevzniká povinnost žadatelem neuplatněné důvody domýšlet, a posléze k nim činit příslušná skutková zjištění. Řízení o udělení jedné z forem mezinárodní ochrany je totiž provázeno zásadou aktivity žadatele, který rozsahem a obsahem svého tvrzení utváří také rámec zjišťování skutkového stavu (rozhodnutí NSS z 20. 9. 2010, č. j. 8 Azs 9/2010 - 70).

Rovněž tak snaha legalizovat pobyt na území České republiky není zákonným důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V tomto směru soud odkazuje např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že posouzení dané právní otázky krajským soudem se naprosto nevymklo z obvyklé a ustálené rozhodovací praxe, když tatáž otázka již byla totožně posouzena a rozhodnuta opakovaně dříve. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatele z něj zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností správní orgán a následně i soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O odkladném účinku Nejvyšší správní soud nerozhodoval - je stanoven přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o nákladech řízení má odůvodnění v ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.), podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba (v tomto případě kasační stížnost) odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu